

Κύρια σημεία - Ορισμοί

- **Συνταινικά** = γονίδια που βρίσκονται στο ίδιο χρωμόσωμα
- ✓ **Σύνδεση** (linkage)
- ✓ **Συνδεδεμένα γονίδια** (linked genes)
- ✓ **Ομάδα σύνδεσης** (linkage group)

Γονίδια που δε συνδυάζονται ανεξάρτητα επειδή εδράζονται στο ίδιο χρωμόσωμα

Κύρια σημεία - Ορισμοί

- **Γενετική ανάλυση** = λεπτομερής ανάλυση της δομής και της λειτουργίας του γενετικού υλικού
- **Κλασσική γενετική ανάλυση** = διασταυρώσεις γονέων με διακριτά γενετικά γνωρίσματα προκειμένου να προσδιοριστεί η συχνότητα με την οποία διαφορετικά γονικά αλληλόμορφα εμφανίζονται σε νέους συνδυασμούς

Κλασσική Γενετική Ανάλυση

Διασταυρώσεις ελέγχου

Γονικά άτομα

Γενετικός
Ανασυνδυασμός
(genetic recombination)

Ανασυνδυασμένα άτομα

- ✓ Προσδιορισμός συνδεδεμένων γονιδίων
- ✓ Κατασκευή χάρτη σύνδεσης

Σύγχρονες μελέτες χαρτογράφησης

- **Γενετικός δείκτης** (genetic marker)= ή μεταλλαγή η οποία παράγει ευδιάκριτο φαινότυπο (αλληλόμορφο που «μαρκάρει» ένα γονίδιο/χρωμόσωμα)
- **Γονιδιακός δείκτης** (gene marker) = αλληλόμορφα
- **Δείκτες DNA** (DNA markers) = μοριακοί δείκτες, περιοχές γονιδιώματος με αρκετές διαφορές από άτομο σε άτομο ανιχνεύσιμες με μοριακή ανάλυση

Σύγχρονες μελέτες χαρτογράφησης

- Δημιουργία χρωμοσωμικών χαρτών υψηλής ανάλυσης
- Human genome project

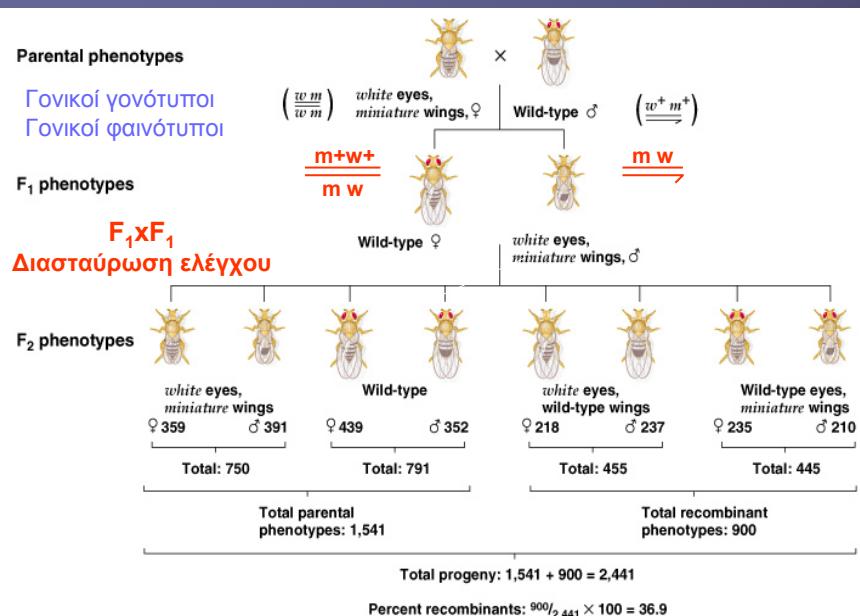
Πρώτες μελέτες γενετικής σύνδεσης

- 1911, Thomas Hunt Morgan
- Γονίδια συνδεδεμένα με το χρωμόσωμα X
- Drosophila melanogaster*

w = λευκά μάτια
m = μικροσκοπικά φτερά

Πειραματικές διασταυρώσεις του Morgan

Συμπεράσματα

- ❖ Ανεξάρτητος ανασυνδυασμός γονιδίων = 50% ανασυνδυασμένοι φαινότυποι
- ❖ Χαμηλότερο ποσοστό (36,9%) = ένδειξη σύνδεσης των δύο γονιδίων

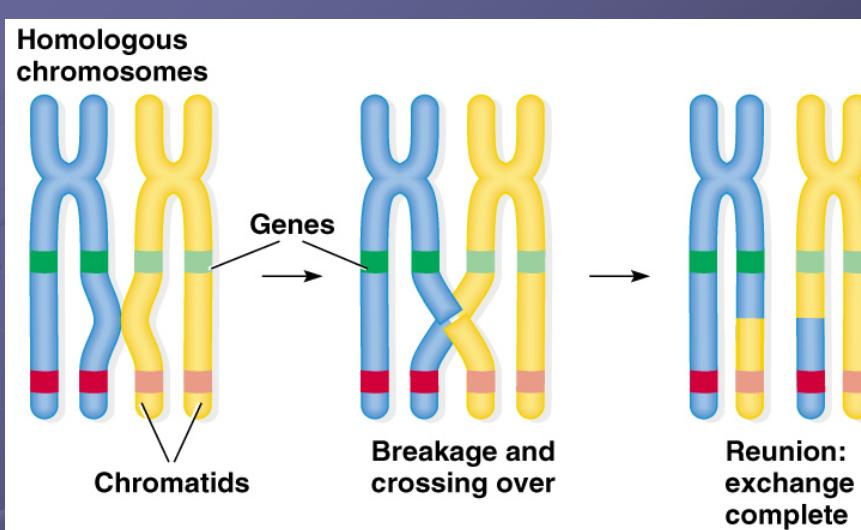
Κατά τη μείωση τα αλληλόμορφα ορισμένων γονιδίων μεταβιβάζονται μαζί επειδή βρίσκονται το ένα κοντά στο άλλο, στο ίδιο χρωμόσωμα

Φυσικής ανταλλαγή τμημάτων ομόλογων χρωμοσωμάτων

1. **Χίασμα** = το σημείο στο οποίο συμβαίνει φυσική ανταλλαγή τμημάτων γενετικού υλικού σε ένα ομόλογο ζεύγος χρωμοσωμάτων (θέση του διασκελισμού)
2. **Διασκελισμός** = αμοιβαία ανταλλαγή τμημάτων μεταξύ των μη αδερφών χρωματίδων σε αντίστοιχες θέσεις κατά μήκος των ομόλογων χρωματίδων. Περιλαμβάνει τη ρήξη και επανασύνδεση των δύο χρωματίδων

Φυσικής ανταλλαγή τμημάτων ομόλογων χρωμοσωμάτων

3. Διασκελισμός = το σύνολο των γεγονότων που οδηγούν σε γενετικό ανασυνδυασμό ανάμεσα σε συνδεδεμένα γονίδια τόσο στους προκαρυωτικούς όσο και στους ευκαρυωτικούς οργανισμούς

Γενετικός ανασυνδυασμός

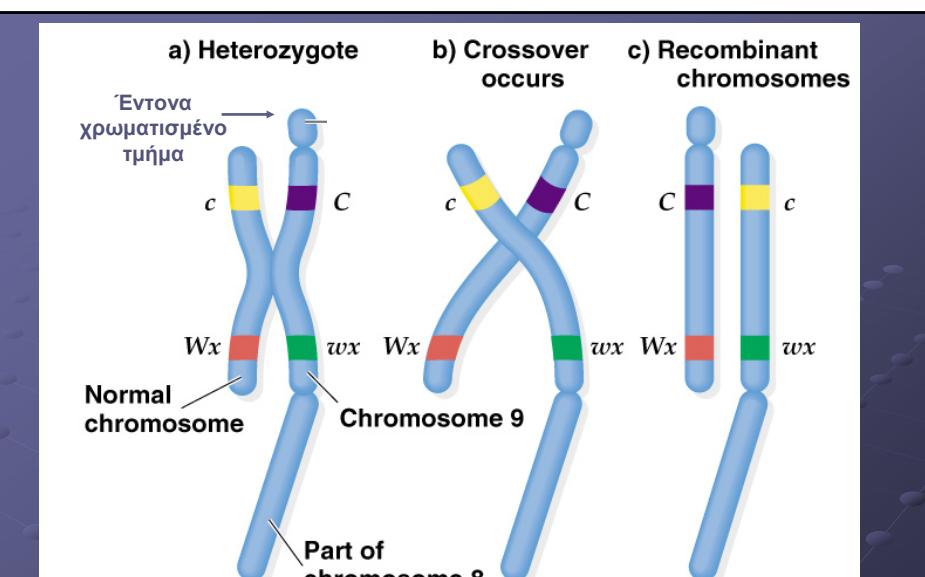
● 1931, Harriet B. Creighton, Barbara McClintock

■ Στέλεχος καλαμποκιού, *Zea mays*

■ Ετερόζυγο για δύο γονίδια στο χρωμόσωμα 9

■ C = έγχρωμοι σπόροι, c = άχρωμοι σπόροι

■ Wx = παραγωγή αμυλόζης και αμυλοπτηκτίνης, wx = αμυλοπηκτίνη

Μετατόπιση: απόσπαση ενός χρωμοσωμικού τμήματος από ένα χρωμόσωμα και η προσάρτηση του σε ένα άλλο.
Κυτταρολογικοί δείκτες (cytological markers): γνωρίσματα που διακρίνονται κυτταρολογικά

492

BOTANY: CREIGHTON AND McCLINTOCK PROC. N. A. S.

A CORRELATION OF CYTOLOGICAL AND GENETICAL CROSSING-OVER IN ZEA MAYS

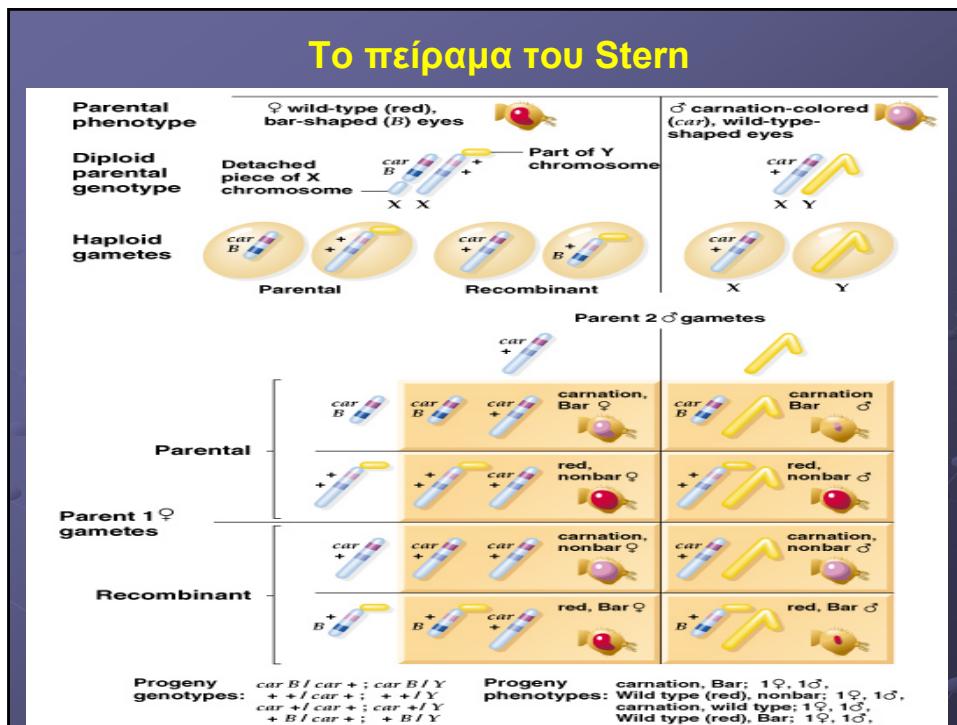
BY HARRIET B. CREIGHTON AND BARBARA McCLINTOCK

BOTANY DEPARTMENT, CORNELL UNIVERSITY

Communicated July 7, 1931

Πειράματα στη *Drosophila*

- Curt Stern, λίγες εβδομάδες μετά.....
- ίδια συμπεράσματα
- Πειράματα με *Drosophila melanogaster*
- Ανάλυση δύο γενετικών τόπων συνδεδεμένων με το χρωμόσωμα X
  - ❖ car (carnation) = γαριφαλί χρώμα ματιών
  - ❖ car+ = κόκκινο χρώμα ματιών
  - ❖ B (bar eye) = νεφροειδές σχήμα ματιών
  - ❖ B+ = στρογγυλό σχήμα ματιών

Εντοπισμός της σύνδεσης γονιδίων
μέσω διασταυρώσεων ελέγχου

- Διασταύρωση ελέγχου = διασταύρωση ενός ατόμου με ένα άλλο το οποίο είναι ομόζυγο και υποτελές ως προς όλα τα γονίδια που μελετώνται

Κατασκευή γενετικών χαρτών

- Ο αριθμός (%) των γενετικά ανασυνδυασμένων φαινοτύπων αντικατοπτρίζει της σχέσεις γενετικής σύνδεσης.
- Πειράματα ανασυνδυασμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κατασκευάσουν γενετικούς χάρτες.
- Οι διασταυρώσεις ελέγχου πραγματοποιούνται για να καθορίσουν τα συνδεδεμένα γονίδια.
- Επιλέγουμε μία διασταύρωση ελέγχου όπου ο ένας γονέας θα είναι ομόζυγος και υποτελής για όλα τα γονίδια που μελετούνται.
  - Εάν τα δύο γονίδια δεν ήταν συνδεδεμένα τότε και 4 φαινότυποι θα προκύψουν σε ίσους αριθμούς στην F1 (2 loci) και η συχνότητα των γονικών προς τους ανασυνδυασμένους θα είναι 1:1.
  - Σύγκριση παρατηρούμενων και αναμενόμενων αριθμών ατόμων χρησιμοποιώντας μία δοκιμασία ελέγχου προσαρμογής με σημαντική τιμή P, $P\text{-value} < 0.05$.
  - Σημαντικές αποκλίσεις από αυτές τις συχνότητες δείχνουν σύνδεση.

Γενετικός χάρτης

- Άτομο διπλά ετερόζυγο ως προς w και m
- Δύο πιθανές διατάξεις αλληλομόρφων
  1. w+ m+ / w m = ομόπλευρη (coupling) ή διάταξη cis
  2. w+ m / w m+ = ετερόπλευρη (repulsion) ή διάταξη trans
- Διασκελισμός της cis οδηγεί σε trans και αντιστρόφως

Γενετικός χάρτης

- Η συχνότητα διασκελισμού για γονίδια που είναι συνδεδεμένα είναι χαρακτηριστική για κάθε ζεύγος γονιδίων που αναλύεται
- Η συχνότητα ανασυνδυασμού είναι η ίδια για δύο συνδεδεμένα γονίδια ανεξάρτητα από το αν τα αλληλόμορφα των δύο γονιδίων είναι σε cis ή trans διάταξη.

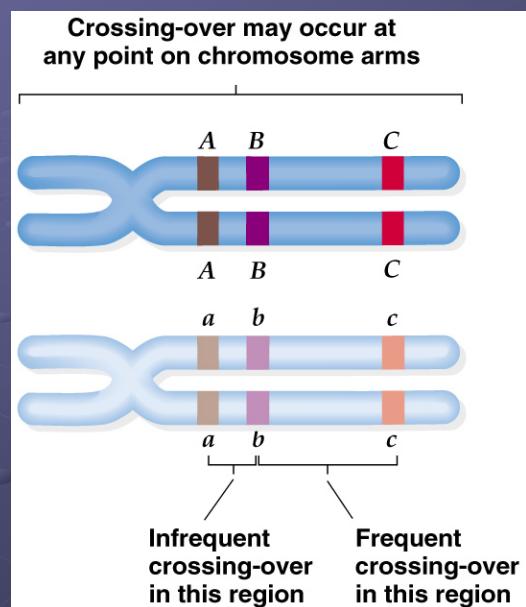
Γενετικός χάρτης

- Alfred Sturtevant (1913) υποστήριξε ότι οι συχνότητες ανασυνδυασμού θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως ένα ποσοτικό μέτρο της γενετικής απόστασης δύο γονιδίων σε ένα γενετικό χάρτη
- 1% συχνότητα διασκελισμού = 1 χαρτογραφική μονάδα, 1 map unit (mu) ή centiMorgan (cM).
- Οι χαρτογραφικές μονάδες (mu) και τα centiMorgans (cM) αποτελούν σχετικές μετρήσεις

● Συχνότητα διασκελισμού = συχνότητα φυσικών ανταλλαγών μεταξύ των χρωμοσωμάτων κατά τη μείωση για την περιοχή που βρίσκεται ανάμεσα στα γονίδια

● Συχνότητα ανασυνδυασμού = συχνότητα ανασυνδυασμού γενετικών δεικτών σε μία διασταύρωση, υπολογίζεται αναλύοντας τους φαινοτύπους των απογόνων

Όσο μεγαλύτερη είναι η απόσταση ανάμεσα σε δύο γονίδια τόσο μεγαλύτερη είναι η συχνότητα διασκελισμού

Ο πρώτος γενετικός χάρτης κατασκευάστηκε για τη *Drosophila*:

- Βασίστηκε στις συχνότητες ανασυνδυασμού
- Τρία φυλοσύνδετα γονίδια
  - w = λευκό χρώμα ματιών
  - m = μικροσκοπικά φτερά
  - y = κίτρινο χρώμα σώματος
- Συχνότητες ανασυνδυασμού:
  - $w \times m = 32.6$
  - $w \times y = 1.3$
  - $m \times y = 33.9$

